

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Yeri'at Shelomoh ...

Pappenheimer, Salomon Seligmann

המלש, מיהנפפ

Dyhernfurth, [5]571 [1810/11]

בל העירי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8834

ותי' חרות או שהיא שרשית נוספת להוראת דבר
 המנוקב מעבר לעבר וכענין כרות מן כר כמבואר
 אללנו בשרשים שרש כר . או שהיא תיו תקון שם
 המופשט ע"מ בלות וכדומה לזו (דורך לעכרט) .
 ומלאכת ניוז כזה המפושט מעבר לעבר ג"כ אפשר על
 צ' אופנים . אם בדרך חק פוכות שנוכר לעיל כשהוא
 חורת וחוקק בלוח סביבות הצורה מזה וזזה והצורה
 נגמרת מאלהי אלא שבדוקה קנת כאן וכאן בגוף הלוח
 כדי שלא תפול מתוך החלל . או בדרך חק ירכות
 שנושה חלולים בלוח כחצנית הצורה שרונה לחקוק
 שבאופן הזה תהי' הצורה הוירית לא משוייית שנראה
 על שטח הלוח אויר וחלל שיש לו נורת אות או שאר
 צורה , אך ממה שנאמר בלוחות לשון כתיבה והמכתב
 מכתב אלהי הוא (שמות ל"ב ט"ז) שאין לשון כתיבה
 שייך כ"א בחק ירכות כנזכר לעיל . וכן ממה שאמר
 ז"ל שמ"ס וסמ"ך שבלוחות בנם היו עומדין מכל זה
 נזכר שהיו אותיות הלוחות הויריות לא ממשיות אלא
 היו ג"כ שארי האותיות עומדין בנם לא המ"ס וסמ"ך
 בלבד שהרי הי' צריך לחקוק סביבת כל אות ואות כדי
 שישאר נורת אות עומד בפ"ע והי' ג"כ גופל מתוך
 החלל בזולת נם . ואח"ל שהיו האותיות דבוקות באו'
 קצוות נקודיות עם עצם הלוח הרי זה הי' ג"כ אפשר
 בנם וסמ"ך ולא היו צריכים לעמוד בנם אלא ודאי
 שנחקקו גוף האותיות מן הלוח עד שנשאר חלל וריקות
 שהי' לו נורת אות וזה הי' אפשר בלא נם בכל שאר
 האותיות וזולת בנ"ס וסמ"ך שהי' צריך לחקוק גם
 התוכות שלהן ולא נשאר נורת אות כלל בזולה שהיו
 התוכות נשארים במקומן והי' נם שלא נפלו . וכן הי'
 ג"כ מן הדין ומנ"ד הראוי שהיו אותיות הלוחות
 שהם מכתב אלהי לשהיו הויריות דומיות לא
 גשמיות :

ישם קעקע . לא נמצא ג"כ בכחוד רק פ"א
 וכתיבת קעקע לא תתנו בכם
 (ויקרי' ע"כ"ה) והוא מלשון שקיעה ותחיבה (איינשטעקן)
 מענין ויתקעה ימה סוף (שמות י"ט) ויתקעה
 בבטנו (שופט' ג' כ"א) שהתי' מן חקע נוספת
 שהורש קע . כתי' האב מן אבה ונמצא ג"כ בלי
 התי' ותקע כף ירך יעקב (בראשית ל"ב כ"ה) והוקע
 אותם לה' (במדבר כ"ה ד') עצמות המוקעים
 (ש"ב כ"א י"ג) וכן פירש' מלת קעקע מענין תחיבה .
 זיהי' לט"ז ענין קעקע ענין כתיבה הנהוג עוד היום

שעשין במחט על פני הנייר או על הקלף נקבים
 נקבים כמובים זה לזה עד שיפשו צורת אות או שאר
 צורה ותקרא זאת המלאכה (בשטאכנע שריפט .
 שקאלסטורא או אנאגליפא) והוא ג"כ ענין קעקע
 שמוכח מחט או קוץ בעור הבשר בזה שם שלח יוצר דם
 ועושה נקב קטן וזמנא אחריו דיו או שאר צבע ושוב
 עושה נקבים נקבים עד שגעשה מכולם צורת אות או
 שאר צורה וזה כתיבת קעקע . דהיינו כתיבה הנעשה
 ע"י החיבת מחט או שאר דבר הנוקב . אלא שאפשר
 לעשות כתיבה כזאת בלי נקיבת מחט וזיינו שנושה
 בקולומס נקודות נקודות זו אלל זו בדיו ושאר צבע
 בצורה אות הנקרא (פונקטיבן) וזה מותר לעשות
 על עור הבשר ואינו חייב כ"א על עשית שני הנושאים
 שיקעק' במחט ויעשה נקבים ויכתוב דהיינו שימצא אותם
 בדיו או בשאר צבע וזהו ענין אמרם ז"ל כתב ולא קעקע
 וכו' דהיינו כתיבה לבד והיינו עשית פונקטן אינו חייב :

יריעה לב

שרט . גדר . הגמח שניהם בדרך כלל על עשית
 חרוץ על או' שמה אם ביד או ע"י
 כלי (ריטון) . וההבדל ביניהם כי שרפ' כפי
 השמוש שעשו בעלי הש"ס מוזאת המלה תהי' מורה על
 עשית חרוץ קל הבלתי עמוק (קרינן) כענין שאמר'
 (שבת ק"ד) הכותב על כשרו המשרט על כשרו היינו
 חרוץ במקצת דומיא דכתיבה שאינו יורד בעומק
 הבשר . וכן שרט לו סריטה בזכות היינו חרוץ על
 שהוא לסימן . וכן תפלין אין צריבין שרטוט (מגשות
 ל"ב) היינו קנת רזס על הקלף בקריש . וכל'
 הכתוב ישמש לשון שרט חמיד על עשית חרוץ בבשר
 כמו ושרט לנפש לא תמנו בבשרכם (ויקרי' י"ט כ"ה) .
 ובבשרם לא ישרטו שרטט (שם כ"ה ה') כל שחפיה
 שרטו ישרטו (זכרי' י"ג ג') כלומר כאבן ומשחפה
 הכבדה שהמחשקין בה למלטלה ידיהם מהסלעין
 ונעשו בהם חריטין :

ומלת גדר . מורה על עשית חרוץ עמוק שהוא
 יתבר מן השריטה (אענין .
 איינשניידן) כמו לא תתגדדו (דברים י"ד א') דהיינו
 חריטה עמוקה ביד או בכלי . ויתגדלו במשפטם
 במצות ונרמחים (ת"א י"ח כ"ח) שפלטו בשרם ב"כ
 בעומק עד שסך דם עליהם . נחת גדודה (הלים פ"א
 י"א 27

יריעות שלמה חלק ג יריעה רג

י"א) היינו מריצת המחרישה היורדת בעבי האדמה .
 וכל הש"ס ראוהו מביד או ללוב (יבמות ק"כ) ואפי'
 מגווד ואפי' גוסס (שם ובכזיר מ"ג) והיינו פלעים
 שמוקים ביותר לא שמתוך לחיכות שאו אפשר עוד
 לחיות בשום אופן בין שיהי' מתוך בסכין טונת בין
 במלובנת הכל הענין שנפגע ומחבל ביוהר בעומק
 הכשר ולא אם געשה בסכין מלובנת אפשר עוד שיתרפא
 כמ"ש שם . וענין גדר הוא כפי מה שבארנו בחלק
 הראשון בכאור נגד . מגורת גיר (אהדר) כמו גיר
 הגשה . ור"ל בלשון גדר היינו מריץ בעומק הכשר
 עד שמיגע לגידון שמוי בהם הדם ביותר וכמ"ס
 ויתגדדו עד שסך דם עליהם (מ"א י"ח כ"ח) שפגעו
 את עצמן כ"כ בעומק עד שהגיעו לגירי הדם ושסך
 הדם עליהם והענין בגדר היינו עשית עסק עם הגידון
 כענין אל תלחם לחם . לא המולל . וע"מ נדד שמואל
 יד כמו ויד שפתי (איוב ט"ו ה') . לנידה היא
 (אי"כ א' ח') ונחלא ג"כ כפול הפעל נדד מהגודד
 יתגודדו כל רואי כס כך מן גיר מהגודד . ומה
 שאמרו בש"ס (מכות כ"א) ששריטה וגדידה אחת
 היא . היינו לענין ששניהם בין יד בין כלי גם לענין
 מלקות והמראה הם שווים שאם החרו משום שריטה
 ולא שרט אבל נדד או שהחרו בו משום גדידה ולא נדד
 אבל שרט חייב מלקות שלא הקפיד הכתוב רק שלא
 יפגיע גופו כל עיקר ולא חילק בין פגע עמוק לשאינו
 עמוק כמו שלא חילק הכתוב בהריסה בשבת בין מורס
 בעומק הקרקע או לא . וכן בין קריעה לפרימה
 שלא חילק בין קורע לפורס אפי"ס שיש הפרש ביניהם
 בהנה' ראש' כמובא' לעיל באור טרם . כך בגדידה ושריט'
 לענין עונשם שווים ובמצינת הגמתי' הפרש ביניה' :

יריעה רג

ג"ח . גזו . כריתת שערות או שאר דברים דקים
 הבולטים על שטח הדבר הוא הענין
 המשתף אלה הפעלים (אם פוזן) . וכדרך שרט הנה
 פעל ג"ח כפי שמושו בל' הכתוב על כריתות שערות
 של בני אדם (בארבין . ראשירן) כמו ויגלה ויחלף
 שמתיו . יגלה את כל שעריו . ויגלה את ראשו .
 ופאת זקנם לא יגלחו ועוד הרבה דומיהם . וכדרך
 מליצה אמר על הכרתת בני אדם ועשות שטח הארץ
 קרחה מהם בלשון גלות כמו יגלה ה' בתער השפיר

בעברי נטר את הראש ושער הדגלים (שעי' ו' כ')
 שהמשיל הכ"א לשערות שגזו לגלחם . וכונת הגלות
 פעמים לשם תקון הגוף כמו ויגלה ויחלף שמתיו כרי
 שיהי' גראה גאה בעמדו לפני המלך . כי כבד עליו ויגלה
 (ש"ב י"ד כ"ו) . ופעמים לשם קלקול הגוף כמו ויגלה
 את ראשה (דברים כ"א י"ב) ויגלה את חזי זקנם
 (ש"ב י' ד') מגלחו זקן (ירמי' מ"א ה') . ונא פעל
 גלה תמיד בל' כבד ויגלה ויחלף שמתיו ואת
 הנתק לא יגלה . ויגלה הנזיר . העעם בזה לפי שאין
 תכלית המכוון בגלות לעשות תמיש מן השער הנכרת
 רק הכוונה לעשות השטה קרה מן השער ואין מוששין
 לשערות כלל מה יתהוה כס . והוא כענין שר"ח .
 שאם הכוונה לעשות שמוס מדבר הנשלה בא תמיד
 צדקין הקל וישלח יעקב . ואת יהודה שלח לפניו .
 שלחתי את הגדי הזה . ואם הכוונה לפטור את היצר
 הנשלה ולא לעשות עוד שמוס ממנו אז הוא בא בל'
 כבד בשלח טרעה . ולא שלח את העם . שלח תשלח
 את האם . כך ענין גלח שאינו רק לעשות השטס
 קרחה ולא לעשו שמוס מן השער לפיכך בא בל' כבד :
 ופעל גזו . הוראתו הפרטית על כריתת השער
 של בהמות (שערין) כמו לגזו את
 צאנו . לגזו את צאנו . וראשית בו צאך . ומורה
 ג"כ על כריתת שאר דברים דקים הבולטים על שטח
 הדבר כמו לא תבנה אהבן גזית (שמות כ' כ"ח) אבני
 גזית (מ"א ה' י"ו) שלשה טורי גזית (שם ו' ל"ט)
 והיינו אבנים שגזזו מעוקצין הבולטים ונשאו קרחים
 וחלוקים . וכן ירד כמטר על גז (תלים ע"ב ו')
 דהיינו שדה גזזוה שגזזו הדשאים ממנה ואין מלת גז
 כאן כמלת גז צאך (דברי' י"ח ד') ששם מלת גז שב
 על הצמר הנגזו והוא שם המופשט כמו גזח (שורה)
 שלטיכך הוא סמוך למלת צאך ור"ל ראשית הגזיה של
 צאך . שאין לפרש שראשית שב על הצמר הנגזו
 חמלה וגז שב על הצאן הנגזו שא"כ הי' צריך ליתן לכהן
 הצמר הריא שגזו חמלה והוא אינו מן הצורך שיכול
 ליתן לו אף מן הצמר שגזו לבסוף . אמנם שם גז
 של כמטר על גז הוא שם תאר או שם הפועל ושב על
 שטח הנגזו לא על הדשא שגזו ממנו כל שטח הנגזו
 נקרא ג"כ גז (בשאהרן) או שענין כמטר על גז היינו
 אילנות הסרסם שגזזין אותם במספרים שיהיו מיושרים
 ונאים כידוע במלאכת הגנים שמחמת הגזיה אפשר
 שיתכשו האילנות ועוד להם צדפת המטר עליהם .
 ולפעמים